

Σελίδες απάντησης: 5
Σελίδες συνημμένων:
Σύνολο σελίδων:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα 16/11/2017
Αριθμ. Πρωτ.: 71/109834

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Λήψη προληπτικών μέτρων αποτροπής εισαγωγής και εξάπλωσης του επιβλαβούς οργανισμού *Xylella fastidiosa*»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 432/17-10-2017**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Γ. Αμυράς**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο επιβλαβής οργανισμός *Xylella fastidiosa* συμπεριλαμβάνεται στους επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας, των οποίων η είσοδος απαγορεύεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει της Οδηγίας 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου. Μετά τη διαπίστωση της παρουσίας του *Xylella fastidiosa* στην Ιταλία, ψηφίστηκε σε εφαρμογή του άρθρου 16 παρ. 2 της προαναφερθείσας Οδηγίας μία σειρά αποφάσεων για τη λήψη επίσημων μέτρων.

Η χώρα μας συμμετέχει ενεργά σε όλες τις ομάδες εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λήψη προληπτικών μέτρων, προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος της εισαγωγής και εξάπλωσης του *Xylella fastidiosa* στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αρκετών Κρατών-Μελών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η Γαλλία, η Ελλάδα και η Ισπανία, και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ομάδας εργασίας, τα τελευταία ευρήματα στην Ιταλία και την Επιστημονική γνωμοδότηση της EFSA για τη λήψη ακόμα πιο αυστηρών μέτρων, ψηφίστηκε και είναι σε ισχύ η Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789/ΕΕ/18-5-2015, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Με την εν λόγω απόφαση προβλέπεται μία σειρά αυστηρών μέτρων για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.), με εφαρμογή τόσο στη διακίνηση φυτών, που μπορεί να είναι ξενιστές του επιβλαβούς οργανισμού, όσο και στην εισαγωγή φυτών ξενιστών από τρίτες χώρες, στις οποίες έχει διαπιστωθεί η παρουσία του *Xylella fastidiosa*.

Η αναθεωρημένη απόφαση προβλέπει:

Α) την ύπαρξη βάσης δεδομένων για την άμεση ενημέρωση για τα καινούρια είδη φυτών ξενιστών, που καταγράφονται στην Ε.Ε.,

Β) την υποχρέωση των Κρατών - Μελών να έχουν Εθνικό Σχέδιο Δράσης και

Γ) την αναγκαιότητα ενημέρωσης των εμπλεκομένων σχετικά με τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa*, καθώς και σχετικά με τα μέτρα, που λαμβάνονται σε περίπτωση εμφάνισής του.

Σε εθνικό επίπεδο και για την εφαρμογή της προαναφερθείσας ενωσιακής νομοθεσίας, η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) ως Αρμόδια Αρχή της χώρας για τη φυτοϋγεία:

- Έχει συμπεριλάβει τον επιβλαβή οργανισμό καραντίνας *Xylella fastidiosa* στο επίσημο Πρόγραμμα Επισκοπήσεων [surveys: πρόγραμμα επίσημης δειγματοληψίας σε όλη τη χώρα, σύμφωνα με την επίσημη μεθοδολογία και τις τεχνικές οδηγίες, που η ως άνω υπηρεσία έχει συντάξει σε συνεργασία με το επίσημο εργαστήριο (Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο - ΜΦΙ) προς διευκόλυνση του έργου των φυτοϋγειονομικών ελεγκτών της χώρας]. Σημειώνεται ότι η επίσημη δειγματοληψία, η οποία πραγματοποιείται στη χώρα, διενεργείται μετά από ανάλυση φυτοϋγειονομικής επικινδυνότητας και λαμβάνει υπόψη της στον σχεδιασμό της τις περιοχές υψηλού κινδύνου. Από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των επισκοπήσεων ετών 2015, 2016 και 2017 προκύπτει ότι στον ελλαδικό χώρο δεν έχει αναφερθεί μέχρι στιγμής κρούσμα του επικινδύνου βακτηρίου.
- Οι αρμόδιες υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου της χώρας έχουν ενημερωθεί σχετικά και βρίσκονται σε ετοιμότητα, ώστε, σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος του βακτηρίου στη χώρα, να εφαρμοστούν άμεσα τα μέτρα, που προβλέπονται στην Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της ΕΕ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- Οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας έχουν λάβει κατευθυντήριες οδηγίες, προκειμένου να γίνονται οι απαραίτητοι έλεγχοι για την προστασία της φυτικής παραγωγής της χώρας.
- Οι εργαστηριακές αναλύσεις των επίσημων δειγμάτων, που λαμβάνονται από τις φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη του επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας *Xylella fastidiosa* (Well and Raju), διενεργούνται από το εργαστήριο βακτηριολογίας του ΜΦΙ και το εργαστήριο βακτηριολογίας του ΤΕΙ Ηρακλείου.
- Ειδικά για την ενημέρωση κάθε εμπλεκόμενου, η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ έχει συντάξει ενημερωτικό φυλλάδιο για τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa*, το οποίο έχει αναρτηθεί στην κεντρική σελίδα του ιστότοπου του ΥΠΑΑΤ.
- Επίσης, οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας έχουν λάβει κατευθυντήριες οδηγίες προκειμένου:
 - Να ενημερώνουν αμέσως και με κάθε πρόσφορο μέσο επίσημα όλους τους εμπλεκόμενους (φυτώρια, σημεία πώλησης καλλωπιστικών φυτών και πολλαπλασιαστικού υλικού κ.ά.) για το φυτοϋγειονομικό καθεστώς του επιβλαβούς οργανισμού *Xylella fastidiosa*, για την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, καθώς και για τα τελευταία δεδομένα σχετικά με την εξέλιξη της ασθένειας στην Ιταλία.
 - Να διενεργούν ελέγχους σε οπωρώνες, φυτώρια και σημεία πώλησης πολλαπλασιαστικού υλικού των περιοχών αρμοδιότητάς τους, με σκοπό την επιβεβαίωση της απουσίας του επιβλαβούς οργανισμού (detection survey).
 - Να εντατικοποιήσουν τους ελέγχους ειδικότερα στις εγκαταστάσεις, που διακινούν φυτικό υλικό από την Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία και την Ολλανδία.
 - Να εντατικοποιήσουν τους ελέγχους κατά την εισαγωγή και διακίνηση φυτών ξενιστών του *Xylella fastidiosa* ιδιαίτερα οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες των σημείων εισόδου της χώρας που γειτνιάζουν με την Ιταλία και των ελαιοπαραγωγικών νομών.

Πλέον των ανωτέρω, σημειώνεται ότι το αρμόδιο επίσημο εργαστήριο της χώρας για θέματα εργαστηριακών ελέγχων φυτοϋγείας είναι, όπως προαναφέρθηκε, το ΜΦΙ. Το ΜΦΙ συνεχίζει τη διενέργεια των διαγνωστικών εργαστηριακών ελέγχων για το βακτήριο *Xylella fastidiosa* (Xf) στο πλαίσιο: α) του προαναφερθέντος Προγράμματος «Επισκοπήσεις (surveys) κατά ορισμένων επιβλαβών οργανισμών» του ΥΠΑΑΤ, β) του Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου και γ) της τρέχουσας φυτοπαθολογικής εργασίας επί δειγμάτων, που αποστέλλονται στο ΜΦΙ από Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ ή από τους ίδιους τους παραγωγούς και άλλους πολίτες. Παράλληλα, διενεργήθηκαν ενημερωτικές ομιλίες σχετικά με το εν λόγω παθογόνο προς γεωπόνους, παραγωγούς και πολίτες στην έκθεση Κηποτεχνικά στην Αθήνα στις 12/2/2017, στο Στάδιο

Ειρήνης και Φιλίας στο πλαίσιο του 7^{ου} Φεστιβάλ Ελαιολάδου και Ελιάς στη 1/4/2017, στην Πύλο Μεσσηνίας στις 14/7/2017 και στην Πάτρα στις 24/7/2017. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν τέσσερις ενημερώσεις-εκπαιδεύσεις σε θέματα μεθοδολογίας πραγματοποίησης ελέγχων Φυτοϋγειονομικών Ελεγκτών, που περιλάμβαναν τον συγκεκριμένο παθογόνο οργανισμό (28/03/2017 στο Ηράκλειο Κρήτης, 04/04/2017 στην Αθήνα, 05/04/2017 στο Βέλο Κορινθίας και 3/7/2017 στην Αλεξανδρούπολη). Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα των διαγνωστικών εξετάσεων, που διενεργούνται στο ΜΦΙ στο πλαίσιο των ως άνω διαγνωστικών εργαστηριακών ελέγχων (α, β, γ) που εκτελούνται σε αυτό, ήταν, όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω, αρνητικά ως προς την παρουσία του εν λόγω βακτηρίου.

Όσον αφορά στη διενέργεια των ελέγχων, σημειώνονται τα κάτωθι:

α) Συνεχίζεται η υλοποίηση του προαναφερθέντος Προγράμματος των Επισκοπήσεων, με βάση τον σχεδιασμό, που έχει εγκριθεί από το ΥΠΑΑΤ και την ΕΕ. Ειδικότερα, για το 2017 προβλέπεται η εργαστηριακή εξέταση τουλάχιστον 484 δειγμάτων και για το 2018 προβλέπεται η εξέταση τουλάχιστον 712 δειγμάτων. Μέχρι στιγμής, εντός του 2017, στο πλαίσιο του Προγράμματος των Επισκοπήσεων έχουν εξεταστεί εργαστηριακά 414 δείγματα φυτών από 38 Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ) της χώρας. Επίσης, έχουν αναρτηθεί περισσότερες από 300 παγίδες για την παρακολούθηση των εντόμων φορέων του βακτηρίου και έχουν αναλυθεί 524 έντομα ως προς την παρουσία του βακτηρίου. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για σύνθετα δείγματα, δηλαδή το καθένα περιλαμβάνει κλαδίσκους με φύλλα από 50 φυτά ενός αγρού. Αναλυτική κατανομή των ως άνω εξετασθέντων δειγμάτων ανά ΠΕ υποβάλλεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα στο ΥΠΑΑΤ. Επιπρόσθετα, η πορεία αποστολής των δειγμάτων από τις Υπηρεσίες Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου και τα αποτελέσματα των εργαστηριακών ελέγχων είναι διαθέσιμα προς την Αρμόδια Αρχή του ΥΠΑΑΤ σε πραγματικό χρόνο μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος των Επισκοπήσεων.

β) Συνεχίζεται ο Φυτοϋγειονομικός Έλεγχος φυτών προς εισαγωγή ή εξαγωγή. Ειδικότερα, μέχρι στιγμής, εντός του 2017, έχουν εξεταστεί εργαστηριακά 22 δείγματα φυτών προς εισαγωγή προερχόμενα από 7 χώρες, 32 δείγματα φυτών προς εξαγωγή σε τρίτες χώρες προερχόμενα από 3 ΠΕ και 60 δείγματα φυτών προς διακίνηση προερχόμενα από 7 ΠΕ.

γ) Συνεχίζεται η φυτοπαθολογική εργασία επί δειγμάτων, που αποστέλλονται στο ΜΦΙ από Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ ή από τους ίδιους τους παραγωγούς και άλλους πολίτες από όλη τη χώρα. Μέχρι στιγμής, εντός του 2017, έχουν εξεταστεί 76 δείγματα αυτής της κατηγορίας προερχόμενα από 44 ΠΕ.

δ) Συνεχίζεται η σχετική με το βακτήριο *Xylella fastidiosa* και τα έντομα φορείς του ερευνητική δραστηριότητα του ΜΦΙ στο πλαίσιο τριών διεθνών προγραμμάτων (XF-ACTORS, CURE-XF, EuroXanth). Αναλυτικότερα, επισημαίνεται ότι το εμπλεκόμενο στις εργαστηριακές αναλύσεις προσωπικό του ΜΦΙ συμμετέχει σε τρία ειδικά επί του θέματος Ευρωπαϊκά επιστημονικά προγράμματα, που σχετίζονται άμεσα με το *Xylella fastidiosa* και τα έντομα-φορείς του, με 100% χρηματοδότηση από την Ε.Ε. Τα εν λόγω προγράμματα αφορούν τόσο στη βελτιστοποίηση των διαγνωστικών μεθόδων όσο και στη διαλεύκανση κρίσιμων στοιχείων της βιολογίας του παθογόνου βακτηρίου και των εντόμων-φορέων του, καθώς και στη διάχυση της αποκτηθείσας γνώσης προς την ερευνητική κοινότητα και τους πολίτες μέσω εκπαιδεύσεων, ημερίδων και ενημερωτικών δελτίων, με κύριο στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση του *Xylella fastidiosa*.

Τα εν λόγω τρία προγράμματα είναι τα εξής:

- ο “*Xylella Fastidiosa* Active Containment Through a Multidisciplinary-Oriented Research Strategy” (XF-ACTORS), στο πλαίσιο του προγράμματος “ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020” (HORIZON 2020) της Ε.Ε. (χρονική περίοδος: 2016-2020).
- ο “Capacity Building And Raising Awareness In Europe And In Third Countries To Cope With *Xylella fastidiosa*” (CURE-XF), στο πλαίσιο του προγράμματος “ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020” (HORIZON 2020) της Ε.Ε. (χρονική περίοδος: 2017-2021).
- ο COST ACTION CA16107 “Integrating science on Xanthomonadaceae for integrated plant disease management in Europe” (EuroXanth), στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων δράσεων COST ACTIONS της Ε.Ε. (χρονική περίοδος: 2016-2020).

Το ΜΦΙ συνεργάζεται μέσω των προαναφερθεισών προγραμμάτων με πολλούς Ευρωπαϊκούς επιστημονικούς φορείς, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αντιμετώπισης του *Xylella fastidiosa*.

Ειδικότερα:

A) Το ΜΦΙ συμμετέχει στο προαναφερθέν πρόγραμμα HORIZON 2020 “*Xylella Fastidiosa* Active Containment Through a Multidisciplinary-Oriented Research Strategy” (XF-ACTORS). Στο εν λόγω πρόγραμμα η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ συμμετέχει ως ‘ένδιαφερόμενο μέλος’ (Stakeholder). Το πρόγραμμα συντονίζει ο φορέας Consiglio Nazionale delle Ricerche (CNR), που έχει έδρα την Ιταλία, είναι πολύ κοντά στην πληγείσα περιοχή της Ιταλίας από το βακτήριο *Xylella fastidiosa* και ηγείται της έρευνας για την αντιμετώπιση του *Xylella fastidiosa* στην Ιταλία και την Ευρώπη. Συνολικά στο πρόγραμμα συμμετέχουν 25 Ευρωπαϊκοί και 4 άλλοι διεθνείς επιστημονικοί φορείς, μεταξύ των οποίων και ο Ευρωπαϊκός & Μεσογειακός Οργανισμός για την Προστασία των Φυτών (European and Mediterranean Plant Protection Organization, EPPO).

B) Στο πρόγραμμα “Capacity Building And Raising Awareness In Europe And In Third Countries To Cope With *Xylella fastidiosa*” (CURE-XF) συμμετέχουν 12 επιστημονικοί φορείς από την Ευρώπη (μεταξύ των οποίων 4 από την Ιταλία) και 6 εκτός Ευρώπης.

Γ) Στο επιστημονικό δίκτυο COST ACTION CA16107 “Integrating science on Xanthomonadaceae for integrated plant disease management in Europe” (EuroXanth) συμμετέχουν ήδη 82 επιστήμονες από 53 Ευρωπαϊκούς φορείς (26 Πανεπιστήμια, 18 Ερευνητικά Κέντρα, 9 άλλοι φορείς, όπως εταιρείες κ.ά.) από 17 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ιταλίας.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, με το έμπειρο ερευνητικό προσωπικό που διαθέτει σε θέματα Ελαιοκομίας (5 ερευνητές) και Φυτοπροστασίας (8 ερευνητές), αλλά και με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην πρόληψη και αντιμετώπιση φυτοπαθογόνων μικροοργανισμών μείζονος σημασίας, όπως είναι το βακτήριο *Xylella fastidiosa*. Οι ανωτέρω εξειδικευμένοι ερευνητές του ΙΕΛΥΑ μπορούν να συνδράμουν σημαντικά στην κατάρτιση ορθολογικού Εθνικού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης, που θα προσδιορίζει επακριβώς παραμέτρους για την άρτια εκτέλεση της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής της 18^{ης} Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.).

Το ΙΕΛΥΑ συμμετείχε στην υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης εστιασμένης έρευνας, που αφορούσαν στην αντιμετώπιση του *Xylella fastidiosa*, όσο και άλλων θεμάτων που άπτονται στην καλλιέργεια της ελιάς στο προαναφερθέν HORIZON 2020, σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς από 25 χώρες, καθώς και στην κατάρτιση ερευνητικού προγράμματος σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), το ΤΕΙ Κρήτης, τη Διεύθυνση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κρήτης, τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) Κρήτης, της Φθιώτιδας και της Μεσσηνίας, χωρίς, ωστόσο, οι προτάσεις αυτές να τύχουν χρηματοδότησης.

Επιπλέον, ομάδα ερευνητών του ΙΕΛΥΑ συμμετείχε στη συντονιστική επιτροπή του ΓΕΩΤΕΕ, παραρτήματος Κρήτης, για την κατάρτιση Οδικού Χάρτη Ενεργειών για την Περιφέρεια Κρήτης, με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης του προβλήματος στην Ευρώπη και την προετοιμασία της ΠΕ Κρήτης σε περίπτωση προσβολής από το παθογόνο βακτήριο *Xylella fastidiosa*. Οι προτεινόμενες ερευνητικές δράσεις σε περίπτωση εντοπισμού του παθογόνου στο νησί αφορούν στα εξής:

- καταγραφή των δυνητικών ειδών εντόμων-φορέων του βακτηρίου με μορφολογική και μοριακή ταυτοποίηση,
- μελέτη της χωροχρονικής διακύμανσης των πληθυσμών τους σε ελαιώνες και άλλα φυτικά είδη, δυνητικούς ξενιστές, που υπάρχουν στην Κρήτη και
- αξιολόγηση φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φπ) για τον άμεσο και αποτελεσματικό έλεγχο πληθυσμών των δυνητικών φορέων στις προσβεβλημένες ζώνες (demarcated areas), με στόχο τον περιορισμό και την εκρίζωση του μολύσματος σε περίπτωση θετικού δείγματος.

Προτάθηκε, επίσης, η ανάπτυξη ενός γρήγορου και αξιόπιστου πρωτοκόλλου πολλαπλής ανίχνευσης παθογόνων ελιάς, μεταξύ των οποίων και του *Xylella fastidiosa*, καθώς και η αξιολόγηση των γηγενών ποικιλιών στο εν λόγω παθογόνο. Οι παραπάνω ερευνητικές δράσεις είναι στη διαδικασία αξιολόγησης με πολύ πιθανή τη χρηματοδότησή τους από την ΠΕ Κρήτης.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι έχει αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ/Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω της υπογραφής πρωτοκόλλου συνεργασίας, με γνώμονα την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας, όπου στις προβλεπόμενες δράσεις περιλαμβάνονται η πρόληψη και η αντιμετώπιση του παθογόνου καραντίνας *Xylella fastidiosa*, του ιού της Τρισιέτσας κ.ά.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Γ. Αμυρά